

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Amerika ve Kanadalı Anagold Madencilik ile Çalık Holding'in ortağı olduğu Erzincan İliç'teki Çöpler Altın Madeni'nde yaşanan 8 kg siyanür sızıntısı nedeniyle idari para cezası ve faaliyet durdurma şeklindeki yaklaşım yetersizdir. Ülke genelinde benzer yöntemle faaliyet gösteren madenlerin faaliyetlerinin durdurulması, sızıntıların önlenmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Toplumsal ve ekolojik yıkım potansiyeli içeren bu yöntemin kullanılmaması için birçok önlem ve yasal düzenleme gereklidir. Kar ve rant için neden olunan ekolojik yıkımın durdurulması, siyanürle altın arama faaliyetinin yasaklanması, maden barajlarının denetlenmesi gerekmektedir.

Amerika ve Kanadalı Anagold Madencilik ile Çalık Holding'in ortağı olduğu Erzincan İliç'teki Çöpler Altın Madeni'nde kullanılan siyanür borularının patlaması sonrası meydana gelen çevre faciasının tüm bölgeyi etkileme riskini barındırdığı ve benzer faaliyetler için acil tedbir alınması gerektiği birçok bilim insanı tarafından ifade edilmektedir. Gece vakti başlayan sızıntı saatlerce sonra fark edilmiş ve 20 ton siyanürlü suyun çevreye yayıldığı iddia edilmektedir. 8 kg miktarındaki siyanür sızıntısı için 16,4 milyon TL ceza kesilen firmanın faaliyetleri bakanlıkça durdurulmuşsa da benzer faaliyetler ülkenin genelinde en az 19 farklı madende aynı risklerle devam etmektedir.

2017-2019 yılları arasında 97 çevresel sorunun Çöpler madeninde meydana geldiği ancak hiçbirinin bu boyutta olmadığını Anagold şirketi kendi yayınlarında (2019 Sürdürülebilirlik Raporu) ifade etmiştir. Başka illerde de benzer vakalar yaşanmış olmasına rağmen şirketler her defasında bu duruma aldırış etmeden üretime devam etmiş, Bakanlıklar kapasite artırımı için yapılan başvuruları onaylamıştır. İfade edilen siyanür miktarının (8 kg) sızıntısı ve yayılması sadece Erzincan'ı ve Güneyinde kalan bölge illerini değil Basra körfezine kadar olan doğal alanı, tarımsal üretimi ve su kaynaklarını tehdit etmektedir. Erzincan İliç'te yaşanan siyanür sızıntısı bu yöntemle yapılan maden işletmeciliğinin toplumsal, ekonomik, ekolojik ve siyasal felaketlere yol açabilecek bir faaliyetin denetimsiz bir şekilde sürdüğünü göstermiştir.

Bu bağlamda:

- 1) Anagold Madencilik şirketinin Erzincan İliç'teki faaliyet alanındaki siyanür sızıntısının miktarı ve sızıntı süresi nedir? Konu hakkında bakanlığınızın devam eden bir inceleme veya soruşturması mevcut mudur?
- 2) Erzincan İliç'te yaşanan siyanür sızıntısı kaç kilometrelik alanı etkilemiştir? Bu alandaki riskleri azaltmak amacıyla hangi tedbirleri almaktasınız?
- 3) Anagold firmasının ülke genelindeki diğer faaliyetlerinin durdurulması ve ilave yaptırımların uygulanması amacıyla bir girişim başlatacak mısınız?
- 4) Türkiye'de siyanürle altın ve diğer madenleri arama faaliyetine ne zamandan beri izin verilmiştir? Bu yöntemle kaç maden işletmesi faaliyetine devam etmektedir? Bu madenlerde toplam istihdam edilen kişi sayısı kaçtır?
- 5) 2002-2022 yılları arasında Türkiye'de siyanürle maden arama faaliyeti nedeniyle yaşanan "çevresel kaza" sayısı kaçtır? Bunlar içerisinde "siyanür sızıntısı" sayısı kaçtır? Bu faaliyetlerin neden olduğu ekolojik yıkım sonuçları üzerine bakanlığınızın bir incelemesi mevcut mudur?